

Zpráva ze zahraniční cesty

4th Belgrade International Conference on Education 2015

23. – 25. 10. 2015

Bělehrad, Srbsko

David Horváth

Na konferenci „4th Belgrade International Conference on Education 2015“, jsem mohl vycestovat za přispění AKVŠ a 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy. Tato konference je ojedinělá tím, že se každoročně pořádá v Bělehradě, na rozdíl od dalších konferencí, které organizace Tomorrow People připravuje v zahraničí, převážně v jihovýchodní Asii. Zároveň je konference pojetá netradičně, a to v několika ohledech: slouží jako fórum pro studenty, vyučující a vědce, kteří mohou prezentovat své myšlenky a výzkumy a o nich posléze diskutovat, a zároveň jako workshop, který se prolíná celým programem konference a umožní tak všem účastníkům se blíže seznámit a představit oblasti svého působení. Díky dobře připraveným workshopům padla bariéra mezi studenty a pedagogy a konference se nesla v přátelském duchu.

Mezi přednášejícími byly akademičtí pracovníci, kteří vyučují na vysokých školách v Jižní Africe, Austrálii, USA, Velké Británii, Kypru, Turecku a Libyi a zároveň postgraduální studenti, kteří připravují svůj výzkum v Německu a Rakousku, ale jsou původem z Japonska a Kazachstánu. Prezentace se týkaly různých oblastí vzdělávání, z nichž vybírám:

- přetěžování prací na školách v Jižní Africe na základě analýzy jihoafrických novin v letech 2002-2012 (*Prof. Corene De Wet – A Media Analysis on Hazing in South Africa*)
- využívání internetu studenty v Turecku, kterým v tzv. Z generaci chybí sociální dovednosti (*Dr. Filiz Akar – Opinions of Teachers about School Social Clubs Effectiveness in Turkey*)
- výuka angličtiny pomocí ICT technologie na středních a vyšších odborných školách v Libyi (*Mr. Hassn Salem – Libyan EFL Teachers' Perceptions about the Use of ICT at Secondary School Level Education in Tripoli Area*)
- systém vzdělávání na státních a soukromých školách v Turecku a názory na tento systém u akademické obce (*Mr. Ferit Acar – Faculty Members' Opinions on Teaching and Instruction at Private Universities in Turkey: A Case Study*)

Velmi mne zaujal příspěvek kolegyně *Dr. Filiz Akar* z Turecka, která se intenzivně věnuje zkoumání tzv. Z generace. Tato generace se narodila po roce 1990 a je plně adaptována na práci s výpočetní a informační technikou, ovšem ve většině případů jí chybí potřebné sociální a společenské návyky. Výzkum, který *Filiz Akar* uskutečnila na 91 středních školách v Turecku v akademickém roce 2012/2013, byl prováděn na vzorku 1 587 studentů, kteří byli uživateli internetu po dobu více než 41 hodin v týdnu.

Adolescenti nejvíce využívají internet pro účely socializace, výuky a pro jejich psychologické potřeby. Pokud by se mělo specifikovat, o jaké konkrétní činnosti se jedná, pak je to popovídání s přáteli, sledování videí na stránkách you tube a podobně nebo chat na sociálních sítích. Internet slouží převážně pro vyplnění volného času a jako způsob odreagování. Internet se podle výsledků výzkumu využívá více mužským než ženským pohlavím.

Zajímavé byly důsledky nadměrného používání internetu, kde sami účastníci průzkumu potvrdili:

1. uzavřenost – „*Stanete se nespolečenským, zatímco se snažíte být společenským.*“ – muž, 17 let,
2. vzdalování od rodiny,
3. zanedbávání školních povinností – „*Strach ze zkoušek je na mě příliš; lepší je relaxovat na internetu než brát alkohol a drogy.*“ – muž, 16 let,
4. negativní reakce z blízkého okolí,
5. zhoršení zdraví očí – „*Stále mě bolí hlava; také se mi zhoršilo vidění.*“ – muž, 16 let,
6. konflikt s rodinou,
7. odtržení od běžného života – „*Vzdaluji se od okolního prostředí a mám jednodušší život. Vím však, že je to pro mě a mé okolí velmi škodlivé.*“ – muž, 16 let,
8. bolest zad a nohou.¹

Autorka navázala na předešlé výzkumy a ve většině případů potvrdila to, co v dalších studiích bylo publikováno, a to že Z generace si je vědoma své uzavřenosti a vzdálení od běžného života, ale to nic nemění na faktu, že by internet tato generace přestala alespoň v částečné míře využívat. Filiz Akar se dále zaměřila na názory a připomínky 327 vyučujících na základních a středních školách, kteří se vyslovovali pro a proti tzv. sociálním klubům ve školách, které mají odbourat sociální a komunikační bariéry Z generace. Pozitivnější hodnocení sociálních klubů bylo patrné u středoškolských profesorů než u učitelů na základních školách. Největšími bariérami jsou neefektivita sociálních klubů a nezačlenění sociálních klubů do povinného kurikula či výukového bloku. Autorka navrhovala posílení kompetencí vyučujících, správců nebo organizátorů sociálních klubů na školách či školních knihovnách, více kulturních, sportovních nebo výtvarných volnočasových aktivit v rámci školy, posílení vzdělávacích programů na odstranění sociálních bariér do povinného curricula a lepší motivaci vyučujících.²

Na konferenci jsem měl možnost přednést příspěvek „*Information Literacy Education at Medical Faculties at Charles University in the Czech Republic*“, který reflektoval můj dvouletý výzkum v oblasti informační gramotnosti na lékařských fakultách Univerzity Karlovy v Praze. Mezi sledovanou fakultou byla i Farmaceutická fakulta UK v Hradci Králové. Předložil jsem hypotézy, o které se můj výzkum opíral, a přednesl prozatímní výsledky, které ještě budou kvalitativně ověřovány.

V mém výzkumu bylo mezi 1 515 dotazovanými respondenty největší zastoupení z 1. LF UK ve věku 25 let a méně. Průměrným respondentem byla žena, která využívá služby střediska nebo ústavu vědeckých informací na lékařské fakultě jednou až dvakrát měsíčně a v knihovně vyhledává převážně informace pro své studium. Když hledá odbornou informaci, využívá volné zdroje na internetu, převážně pak databázi PubMed. Pokud hledá ve specializovaných medicínských databázích, používá nejvíce klíčová slova pro specifikaci rešeršního dotazu a mezi jejími kritérii je na prvním místě získání plného textu článku. Schopnost nalézt odbornou informaci hodnotí stupněm 2 (velmi dobře) a dovednost získat odbornou informaci ze zdrojů dostupných na fakultě či mateřské univerzitě stupněm 3 (dobře). Nevyužívá nabídku kurzů informační gramotnosti, ale o kurzy by měla zájem stejně jako o začlenění těchto kurzů do povinného curricula na vysoké škole. U těchto kurzů by preferovala

---

¹ Akar, F. (2015). Purposes, causes and consequences of excessive internet use among Turkish adolescents. *Eurasian Journal of Educational Research*, 15(60), 35-36. Doi: 10.14689/ejer.2015.60.3

² Akar, F. (2015). Opinions of Teachers About School Social Clubs Effectiveness in Turkey. In *Belgrade International Conference on Education 2015, 23-25 October 2015, Belgrade, Serbia, Conference Proceedings* (33-35).

tradiční přednášky a semináře. Používá WikiSkripta, důležitý nástroj pro podporu elektronické výuky na lékařských fakultách v České republice a na Slovensku. Pro sdílení odborných informací nepoužívá sociální sítě v takové míře, v jaké se očekávalo; maximálně využije Facebook.³

Konference byla zakončena slavnostním předáváním certifikátů a pozváním na podobnou konferenci „11th Education and Develment Conference“ konanou 5. – 7. 3. 2016 v Bangkoku. Jsem velmi rád, že jsem mohl konferenci navštívit. Přinesla mi mnoho nových poznatků z oblasti vzdělávání, ale také mi umožnila účast v diskuzních panelech, ve kterých bylo pestré zastoupení všech kontinentů. Zároveň si vážím možnosti pravděpodobné spolupráce s tureckými kolegy – Dr. Filiz Akar, Mr. Ferit Acar – v oblasti ICT služeb a systémů školství (komparativní studie).

Po konferenci jsem se zúčastnil mezinárodního veletrhu knihy v Bělehradě a navštívil Národní knihovnu Srbska a Medicínské fakultní centrum. Díky nasbíraným kontaktům mám možnost oslovit náměstka ministra kultury Srbska a nechat si doporučit vhodného pracovníka z akademických knihoven vysokých škol, který by přijel do České republiky poreferovat o systému výuky informační gramotnosti ve vysokoškolských knihovnách včetně způsobu začlenění těchto knihoven do národního a mezinárodního kontextu.

Obr. 1: Dr. Filiz Akar - výzkum nadměrné využívání internetu u Z generace a význam sociálních klubů z pohledu pedagogů.

³ Horváth, D. (2015). Information Literacy Education at Medical Faculties at Charles University in the Czech Republic. In *Belgrade International Conference on Education 2015, 23-25 October 2015, Belgrade, Serbia, Conference Proceedings* (9-19).

Obr. 2: Mezinárodní veletrh knihy v Bělehradě - Beogradski sajam knjige.

Obr. 3: Národní knihovna Srbska v Bělehradě.

